

ДІЯЛЬНІСТЬ

Асоціації серцево-судинних хірургів України у 2014 році

Загрозу, пов'язану із серцево-судинними захворюваннями в Україні можна прирівняти до масштабної епідемії. У загальній структурі причин смертності українців вони становлять до 67%. Захворювання серцево-судинної системи давно перестали бути об'єктом уваги лише кардіологів. Завдяки сучасній кардіохірургії та інтервенційній кардіології ми можемо корегувати практично всі вади серця і повертати хворих до активного якісного життя.

Українські кардіохірурги навчилися якісно оперувати, досягли результатів на рівні провідних клінік світу, а з деяких захворювань – значно вищих. Відтепер головна тенденція сучасної кардіохірургії – зменшення травматичності втручання. Якщо відео-асистовані операції з трансторакальним доступом при мінімальному розрізі поки ще виконуються не часто, то ендovasкулярні втручання швидкими темпами витісняють операції на відкритому серці при лікуванні багатьох патологій.

В 2014 році працювало 27 центрів/відділень серцево-судинної хірургії в більшості областей України.

З відомих причин припинився зв'язок із Сімферопольським центром серцево-судинної хірургії, також немає відомостей про роботу відділення серцево-судинної хірургії Луганської обласної клінічної лікарні.

Відділення серцево-судинної хірургії Донецького інституту невідкладної та відновної хірургії ім. В.К. Гусака НАМН України та відділення аритмології Луганської обласної клінічної лікарні працювали тільки першу половину 2014 року, про що свідчать отримані від них звіти.

Матеріали звітів 25-ти регіональних кардіохірургічних центрів засвідчують (табл. 1), що в 2014 році було виконано 7737 (летальність 2,6%) серцево-судинних операцій із застосуванням екстракорпорального кровообігу (проти 8543 таких операцій з летальністю 2,4%, виконаних у 2013 році) і 2742 (летальність 1,9%) операції за «закритими» методами без застосування апарату штучного кровообігу. Було також виконано 6642 операції з приводу порушень ритму серця та 8695 ендovasкулярних операцій. Усього в 2014 році виконано 25816 втручання на серці.

При розрахунковій річній потребі понад 35000 операцій на серці в звітному 2014 році була досягнута цифра 25816, що вказує на задоволення потреби в кардіохірургічному лікуванні населення України за рік на 73,8%.

В число виконаних у 2014 році операцій на серці входить 3036 аортокоронарних шунтувань (АКШ) з летальністю 1,2%.

Стентування коронарних артерій у 2014 році було проведено 6432 пацієнтам з летальністю 0,18%. Для порівняння зазначимо, що в 2012 році було виконано 5344 з летальністю 0,5%, а в 2013 році виконано 8009 стентувань з летальністю 0,7%.

Протягом 2014 року кардіохірургічними центрами України також виконано 5311 екстрені серцеві операції з летальністю 2,4%, із них 3407 були ендovasкулярними втручаннями з летальністю 0,9%.

Важливими перспективними методами для Асоціації залишаються пластика мітрального клапана, АКШ на працюючому серці, оперативне лікування аневризми аорти, відеоторакоскопічні та міні-інвазивні операції, ендovasкулярні втручання.

Робота АССХ України в 2014 році

№	Назва центру/відділення, ПШ керівника	Операції					Екстрені операції		Інтервенційні втручання					Операції за профілем захворювання					
		Операції зі штучного кровообігом (ШК)	Операції без штучного кровообігу (ШК)	Ендовакуляційні операції	Операції при порушенні ритму серця (ПРС)	ВСЬОГО	Всього	з них ендовакуляційні при ПРС / ГС / втручання при ПРС	Всього	з них стентувань [стентів]	з них КВІ	первинна імплантація ШВРС	Порушення ритму серця	Врожені вади серця (ВВС)	Ішемічна хвороба серця (операції АКШ)	Кліматичні патології	Аневризми аорти	Пухлинні серця	Інфекційний ендокердит (ІЕ)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1	НІССХ ім. М.М. Амосова НАМН, <i>Кіслюк Г.В.</i>	184/159 (3,2%)	1114/32 (2,8%)	996/7 (0,7%)	1284/4 (0,3%)	5235/82 (1,6%)	522/35 (9,97%)	107/4 (4,2%)	450/14 (0,3%)	655/6 (0,9%)	3895/8 (0,2%)	1525/5 (0,3%)	763/1 (0,1%)	708/8 (1,2%)	776/7 (0,9%)	877/26 (2,9%)	194/6 (3,1%)	132/0 (0%)	239/5 (2,1%)
2	НПЦДК МОЗ України, <i>Смєльч І.М.</i>	193/17 (0,9%)	376/4 (1,1%)	553/4 (0,7%)	416/0 (0%)	3278/25 (0,76%)	365/3 (0,8%)	109/27 1/0 1%#0	1912	171 [249]	183	50	354	1390	334/2 (0,6%)	128	11	2	4
3	ІС МОЗ України, <i>Тодоров Б.М.</i>	155/22 (1,4%)	27/0 (0%)	1242/18 (1,4%)	578/1 (0,2%)	3402/41 (1,2%)	502	475/0	4225	1158	2994	387	191	276	446/4 (0,9%)	239	25	15	26
4	Каф. хірургії Львівського мед. університету ім. Д. Галицького, <i>Кулик Л.В.</i>	711/34 (4,8%)	127/1 (0,8%)	603/2 (0,3%)	330/2 (0,6%)	1771/39 (2,2%)	398/13 (3,3%)	311/8 3/1 1%#12,5%	2676	603 [937]	2073	241	34	69	401/5 (1,2%)	251	48	6	41
5	Хмельницька ОКЛ, відд. кардіо- та ендоскул. хірургії, <i>Клянда А.Ф.</i>	102/3 (2,9%)	77/2 (2,6%)	386/12 (3,1%)	203/1 (0,5%)	768/18 (2,34%)	418/18 (4,3%)	253/83 12/1 4,75%#1,2%	1258	384 [343]	872	163	0	2	95/2 (2,1%)	58/1 (1,1%)	11/2 (18,2%)	2/0 (0%)	1/0
6	Донецьк, ІНВХ ім. В.К. Гусака НАМН, <i>Гриць В.К.</i>	174/4 (2,3%)	27/1 (3,7%)	405/0 (0%)	311/0 (0%)	917/5 (0,5%)	119/0 (0%)	119/0	1195	362	790	192	119	69	86/1 (1,16%)	34	1	2	6
7	Дніпропетровськ, обл. клініч. центр кардіології та кардіо-хірургії, <i>Тригорченко Ю.М., Максимченко С.В.</i>	235/7 (3,0%)	204/3 (1,5%)	507/5 (1%)	1028/3 (0,3%)	1974/18 (0,9%)	683/9 (1,3%)	208/433 5/1 2,45/0,2%	2056	464 [764]	1549	560	239	149	151/4 (2,6%)	69	2	4	10
8	Донецьк, ДОКТМО, <i>Кузнецов О.С.</i>	97/0 (0%)	7/0 (0%)	462/5 (1,1%)	365/2 (0,5%)	931/7 (0,75%)	264/5 (2%)	231/32 4/1 1,7%#3%	1646	458 [622]	927	179	123	5	63/0 (0%)	21	0	1	6
9	Одеса, ОКЛ, <i>Карпенко Ю.І., Кіструха П.В.</i>	191/16 (8,4%)	16/0 (0%)	312/9 (2,9%)	611/0 (0%)	1130/25 (2,2%)	359/12 (3,3%)	222/1 10/1 4,5%#100%	1119	301	807	142	409	4	128/4 (2,1%)	61	2	2	4
10	Запоріжжя, ЗМАПО, <i>Никоненко О.С.</i>	169/8 (4,7%)	292/7 (2,4%)	972/6 (0,6%)	188/1 (0,53%)	1621/22 (1,36%)	62/3 (4,8%)	31/9 3/0 4,8%#0	721/3 (0,4%)	198/ 3(1,5%)	721/0 (0%)	188/1 (0,53%)	0	58 +2	52/2 (3,8%)	5/1 3	2	2/0 (0%)	7/1 (14,2%)
11	Харків, ІЗНХ, <i>Полівеков І.В.</i>	179/15 (8,4%)	117/1 (0,8%)	181/2 (1,0%)	270/0 (0%)	747/18 (2,4%)	76/1 (1,3%)	76/0 1/0 1,3%#0	432	140 [176]	251	174	64	162	63/1 (1,58%)	48	5	4	9
12	Волинська ОКЛ, Луцьк, <i>Пецейний В.В.</i>	156/3 (1,9%)	7/0 (0%)	170/7 (4,1%)	115/0 (0%)	448/10 (2,2%)	181/7 (3,9%)	108/38 7/0 6,5%#0	884	170 [206]	0	90	0	6	95/0 (0%)	41	0	0	11

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
13	Одеса, ОДКЛ, Лекан Р.П.	96/4 (4,1%)	42/1 (2,4%)	9/1 (1,1%)	0	147/6 (4%)	22/3 (13,6%)	0/0	63/1 (1,6%)	0	38	0	0	123	6/0 (0%)	6	1	0	0
14	Київ, ІХТ ім. О.О. Шалімова НАМН, Гавришвін А.В.	55/0 (0%)	172/0 (0%)	216/0 (0%)	0	443/0 (0%)	71/0 (0%)	52/0	1276	216	503	0	0	0	95/0 (0%)	28	0	2	0
15	Черкаси, ОКЦ Журба С.В.	41/3 (7,3%)	67/0 (0%)	444/6 (1,3%)	232/0 (0%)	784/9 (1,1%)	394/9 (2,3%)	385/0 6/0	1573	436 [520]	1137	169	40	0	89/3 (3,4%)	16	0	1	3
16	Херсон, ОКЛ, відділення ССХ, Сіригін Ю.С.	49/0 (0%)	8/0 (0%)	0	0	57/0 (0%)	0	0	0	0	0	0	0	0	36/0 (0%)	12	5	0	1
17	Рівне, ОКЛ, відділення ССХ з інтерв. кардіологією, Орещко В.Т.	0	5/0 (0%)	215/2 (0,9%)	58/0 (0%)	278/2 (0,7%)	173/2 (1,6%)	156/17 2/0 1,3%/0	459	188/ 2(1,1%)	432	52	0	0	0	0	5	0	0
18	Луганськ, ОКЛ, відділення аргімології, Бузайов В.М.	0	0	0	160/0 (0%)	160/0 (0%)	38/0 (0%)	0/38	0	0	0	105	0	0	0	0	0	0	0
19	Херсон, ОКД, Мазуряк О.П., Казюк М.М., Шаповалов М.А.	0	0	64/0 (0%)	179/0 (0%)	243/0 (0%)	67/0 (0%)	9/58	710	64 [82]	358	83	74	0	0	0	0	0	0
20	Закарпатський ОКД, Соскіда Р.Т., Лукач П.М.	75/5 (6,67%)	56/0 (0%)	0	0	131/5 (3,8%)	7/3 (43%)	0/0	0	0	0	0	0	1	76/1 (1,3%)	25	9	0	0
21	Миколаїв, ОКЛ, кардіолог. центр, Шаблянов О.В.	0	0	231/0 (0%)	133/0 (0%)	364/0 (0%)	190	127/63	765	231	765	0	0	0	0	0	0	0	0
22	Київська ОКЛ №1, відділення інтерв. радіології, Верещин С.В.	0	0	210	36	246/3 (1,2%)	143/3 (2,1%)	131/12 3/0 2,3%/0	636	210 [250]/ 3(1,4%)	214	36/0 (0%)	0	0	0	0	0	0	0
23	Івано-Франківськ, «Сімєсдрук», Митник З.М., Судус А.В.	80/0 (0%)	1/0 (0%)	149/0 (0%)	0	230/0 (0%)	0	0	149	23 [25]	149	0	0	2954/46 (1,5%)	44/0 (0%)	22	1	0	4
24	Івано-Франківськ, ЦМКЛ, відділення інвазивних методів діагност. і лікування, Матіях А.Я., Сорактей Л.В.	0	0	362 (1,2%)	53 (0%)	415 (1,0%)	257 (1,7%)	257	1111	362 (1,2%)	769	53	0	0	0	0	0	0	0
25	Івано-Франківськ, ОКЛ, відд. інвазивних мет. діагностики та лікування ПРС, Кочняк О.М.	0	0	4	92	96	0	0	25	4	21	92	0	0	0	0	0	0	0
26	Луганськ, ОКЛ, відділення ССХ, Клянич А.С.	Інформація відсутня																	
27	Сімферополь, «КТМО універс. клініка», відділення кардіо- хірургії, Різак Галина Євгенівна	Інформація відсутня																	
1	Всього	7737/200 (2,6%)	2742/52 (1,9%)	8695/90 (1,0%)	6642/144 (0,06%)	25816/335 (1,3%)	5311/126 (2,4%)	3407/ 1053	29441/18 (0,06%)	6432/12	19448/8	4481/6 (0,1%)	2410/1 (0,04%)	5976/54 (0,9%)	3036/36 (1,2%)	1987/27 (1,3%)	335/8 (0%)	175/0 (2,4%)	372/6 (1,6%)

Необхідно відзначити, що весь 2014-й операційний рік пройшов при обмеженому фінансуванні більшості кардіохірургічних центрів.

АССХ України своєчасно зреагувала на воєнні події на Сході України та в Криму – консультаціями і лікуванням біженців, а також здійсненням оперативної стаціонарної допомоги пораненим бійцям.

Основною проблемою для нормального функціонування і розвитку кардіохірургії та інтервенційної кардіології, як свідчать матеріали звітів про роботу регіональних центрів/відділень кардіохірургії за 2014 рік, є недостатнє забезпечення основним устаткуванням (ангіографи, апарати штучного кровообігу, апарати для наркозу та вентиляції легень, монітори, діатермокоагулятори, витратні матеріали, медикаменти).

За звітний період у всіх центрах/відділеннях АССХ України підтримувалася висока якість надання кардіохірургічної допомоги, про що свідчить низька госпітальна летальність як після кардіохірургічних операцій, так і після ендovasкулярних кардіологічних втручань, незважаючи на те, що у зв'язку із складним становищем в країні пацієнти поступали на оперативне лікування на більш пізніх стадіях хвороби.

Звітні матеріали 2014 року свідчать про:

- недостатню кількість центрів/відділень, які забезпечують 24-годинне (упродовж 7 днів на тиждень) чергування для допомоги при гострому коронарному синдромі;
- недостатнє поширення методики виконання операцій на відкритому серці без використання донорської крові;
- недостатню організацію масового пренатального обстеження вагітних з метою раннього виявлення вроджених вад серця;
- необхідність більш раннього направлення хворих із серцевою патологією і патологією аорти для обстеження в кардіохірургічні стаціонари з метою недопущення розвитку неоперабельних станів або за давнених клінічних станів з дуже високим ризиком операцій.

Крім практичної роботи Асоціацією серцево-судинних хірургів України проводилася активна науково-організаційна робота. Так, у вересні 2014 року стартував Всеукраїнський проект «Зупинити епідемію серцево-судинних катастроф». Ініціатори та організатори проекту – ДУ «Національний інститут серцево-судинної хірургії імені М.М. Амосова НАМН» та Асоціація серцево-судинних хірургів України за сприяння МОЗ України та НАМН України. Проект спрямований на дослідження реального стану щодо захворювань системи кровообігу, вирішення низки питань підвищення якості надання медичної допомоги населенню й доступності високоспеціалізованої діагностики та лікування. Створення реальної картини серцево-судинного здоров'я громадян України на основі ретельного вивчення ситуації в усіх куточках країни для подальшого вироблення та впровадження ефективної та рівно доступної системи медичної допомоги з урахуванням усіх місцевих особливостей – саме це є головною метою першого етапу проекту «Зупинити епідемію серцево-судинних катастроф».

У рамках проекту відбуваються регулярні візити до регіонів (згідно із затвердженим графіком) бригади фахівців НІССХ імені М.М. Амосова та інших високоспеціалізованих закладів на чолі з головним позаштатним спеціалістом МОЗ України за спеціальністю «Хірургія серця і магістральних судин у дорослих» д. мед. н. К.В. Руденком. Так, відбулися поїздки до Черкаської, Сумської, Житомирської (у тому числі до м. Новоград-Волинський), Полтавської (з відвідуванням м. Кременчук), Запорізької (в тому числі до м. Бердянськ), Вінницької, Дніпропетровської, Тернопільської, Волинської, Рівненської,

Львівської (з відвідуванням Турківського району), Хмельницької, Одеської, Івано-Франківської, Чернівецької, Чернігівської (у тому числі до м. Прилуки), Миколаївської, Херсонської, Донецької (Краматорськ і Маріуполь), Луганської (Северодонецьк) та Закарпатської областей, міст Богуслав та Бровари Київської області.

У програмі заходів – проведення науково-практичних конференцій з проблем серцево-судинних захворювань для кардіологів, педіатрів, лікарів загальної практики (терапевтів, сімейних лікарів), лікарів швидкої допомоги, акушерів-гінекологів, неонатологів та інших фахівців усіх районів та міст області; обстеження та консультація пацієнтів регіону з метою визначення тактики лікування; проведення лекцій провідними кардіохірургами та іншими фахівцями для студентів і викладачів медичних ВНЗ; безкоштовне поширення методичної літератури для лікарів; проведення прес-конференцій для журналістів регіональних ЗМІ. Важливою складовою цих виїзних заходів є проведення робочих зустрічей головного позаштатного спеціаліста МОЗ України за спеціальністю «Хірургія серця і магістральних судин у дорослих» з керівництвом областей, міст і районів з метою прийняття спільних рішень з найбільш актуальних і складних питань надання сучасної якісної медичної допомоги пацієнтам із серцево-судинними захворюваннями та підвищення її доступності для усіх верств населення.

Роль Асоціації серцево-судинних хірургів України в удосконаленні системи охорони здоров'я щороку зростає. Співпраця всіх її членів має бути спрямована на подальший розвиток високотехнологічної та наукомісткої медицини взагалі й кардіохірургії зокрема з метою досягнення кінцевого результату – підвищення рівня здоров'я та якості активного життя людей при збільшенні тривалості життя.

*Президент Асоціації
серцево-судинних хірургів України,
академік НАН та НАМН України*

Г.В. Книшов